

MEMO

Van : [REDACTED] (adviseur ecologie)

Aan : [REDACTED] (PlanburoB)

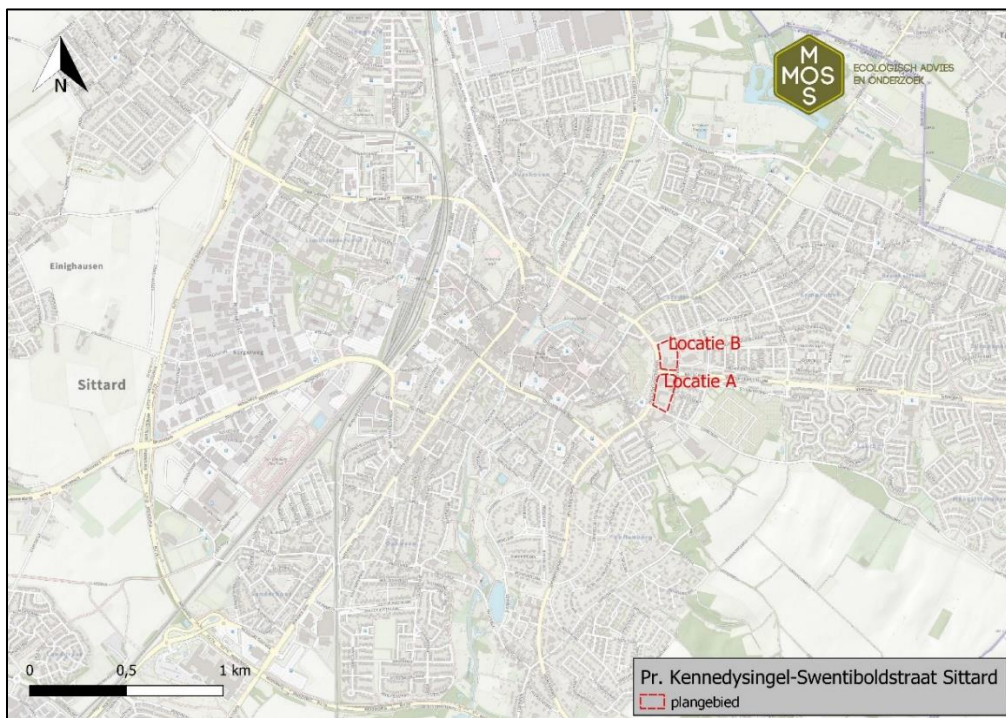
cc. :

Onderwerp : Resultaten nader onderzoek flora en fauna Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat Sittard

Bijlage(n) : -

Achtergrond en uitgangspunten

Men is voornemens om ter plaatse van het perceel aan de Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard nieuwbouw te realiseren (afbeelding 1). Hiervoor dient de aanwezige bebouwing op locatie A en B te worden gesloopt. In de (omgeving van de) te slopen bebouwing kunnen mogelijk dieren en planten aanwezig zijn die beschermd zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Om een eerste indruk te krijgen van de mogelijk aanwezige strikt beschermde soort(groep)en is in 2021 door Ecolyrium een quickscan uitgevoerd¹. Uit dit onderzoek is gebleken dat de aanwezige bebouwing potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Bij aanwezigheid van een verblijfplaats zal deze door de voorgenoemde noodzakelijke sloop van de aanwezige bebouwing verdwijnen. Vernietiging of beschadigen en/of verstoren van verblijfplaatsen van vleermuizen is strijdig met artikel 3.5 uit de Wnb. Om de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wnb is vervolgens een nader jaarrond onderzoek uitgevoerd conform het vigerende Vleermuisprotocol. Op deze wijze is de aan- of afwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen vastgesteld. In onderhavige memo zijn bondig de resultaten opgenomen van het in 2022 en 2023 uitgevoerde nader onderzoek ter plaatse van locatie A en B aan de Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard. In tegenstelling tot het advies uit de quickscan (Coenen, 2021) is gezien de geschiktheid van het plangebied een nadere beoordeling uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van steenmarter om eventuele overtreding van artikel 3.10 Wnb in beeld te brengen.

Afbeelding 1. Topografische ligging onderzoekslocatie A en B aan de Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard.

¹ Coenen, M. 2021. Memo: Quickscanonderzoek Ecologische Waarden ontwikkelingsgebied President Kennedysingel-Keulsebaan-Swentiboldstraat-Lahrstraat, te Sittard. 18 oktober 2021 Ecolyrium. Weert.

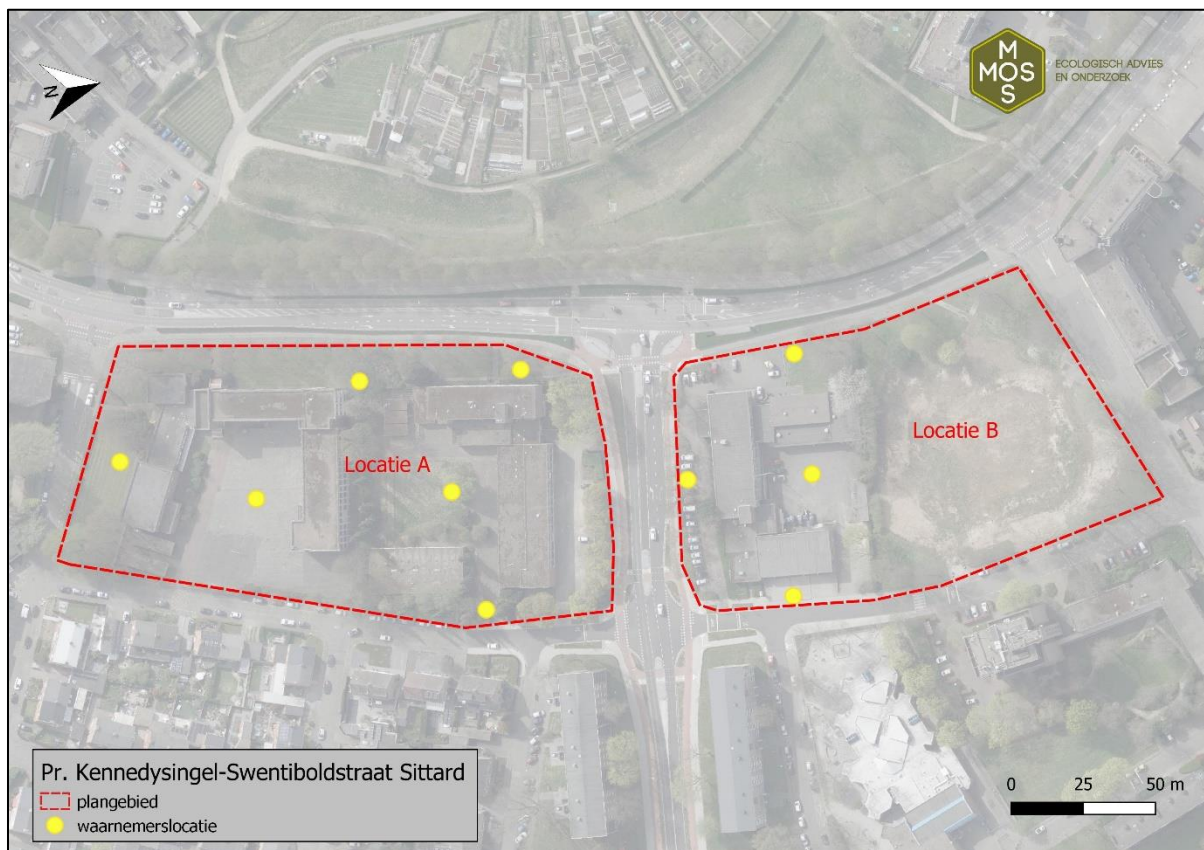
Onderzoeksoptzet

Om de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen in de aanwezige (te slopen) bebouwing binnen het plangebied uit te sluiten danwel vast te stellen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de volgende functies voor gebouwbewonende vleermuissoorten (waaronder gewone-, ruige dwergvleermuis en laatvlieger): zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen. Aangezien het in onderhavige situatie gaat om meerlaagse en 'robuuste' bebouwing is tevens aandacht besteed aan de functie als massawinterverblijf.

Het nader onderzoek is uitgevoerd conform het meest recente Vleermuisprotocol (januari 2021) en bestond voor locatie A en B uit 3 onderzoeksrondes in de kraamperiode (15 mei -15 juli in 2022 (locatie A) en 2023 (locatie B)) en voor locatie A en B uit 2 rondes in het najaar (15 augustus-1 oktober 2022). Om aanvullende informatie ten behoeve van de massawinterfunctie te verzamelen, zijn tevens 2 'vorstzwerm'-rondes uitgevoerd gedurende de winterperiode, begin 2023). Deze minimaal 2 uur durende rondes vonden plaats in de avond- en ochtenduren waarbij gebruik is gemaakt van zgn. batdetectors en batloggers waarmee vleermuisgeluiden voor het menselijk oor hoorbaar worden gemaakt en tevens kunnen worden vastgelegd voor nadere analyse. Aanvullend is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera om zwermactiviteit van vleermuizen goed te kunnen waarnemen.

Doordat in onderhavige situatie het plangebied relatief omvangrijk is, is in het kader van de noodzakelijke (minimaal 70%) overzichtelijkheid tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van meerdere waarnemers. Uitgaande van minimaal 6 waarnemerlocaties tijdens de avondrondes (uitvliegen) in de zomer- en kraamperiode, waarbij de iedere waarnemer continu in beweging blijft en een deel van het plangebied 'bestrijkt', kon locatie A voldoende gebiedsdekkend worden onderzocht (afbeelding 2). Voor de ochtendronde en tijdens de zwermactiviteiten in het najaar 6 waarnemers ingezet die, middels actief rondlopen, met voldoende inspanning beide locaties (A en B) konden onderzoeken. Voor de zomerrondes ten behoeve van locatie B zijn in 2023 4 waarnemers ingezet wat gezien de meer beperkte omvang van de locatie voldoende was om overzicht te garanderen. Het vorstzwermen is uitgevoerd door 2 personen.

Voor verdere achtergrondinformatie over de gehanteerde onderzoeksinspanningen wordt verwezen naar het Vleermuisprotocol.

Afbeelding 2. Locatie waarnemers tijdens de kraam- en zomerrondes 2022 onderzoekslocatie Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard.

Aanvullend zijn, om een gedegen interpretatie te doen van de waarnemingen tijdens de onderzoeksrondes, aanvullend bij daglicht inspecties uitgevoerd naar potentiële invliegopeningen in het gebouw. Voor steenmarter is op basis van veldindicaties tijdens het vleermuisonderzoek, aanvullend een in pandige inspectie uitgevoerd waarbij enerzijds de geschiktheid van de bebouwing voor steenmarter is beoordeeld. Daarnaast is op basis van de aanwezigheid van sporen binnen en rondom de bebouwing, zoals prooiresten en uitwerpselen, een inschatting gemaakt van de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats.

De onderzoeksomstandigheden voor de verschillende onderdelen van het protocollair vleermuisonderzoek zijn opgenomen in tabel I.

Tabel I. Onderzoeksomstandigheden nader onderzoek Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard.

datum	tijdstip	°C	neerslag	bewolking	Bft	doelsoort en functie
9 juni 2022	21:57-23:57	15	droog	halfbewolkt	0	vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats locatie A
21 juni 2022	overdag	19	droog	onbewolkt	0-1	steenmarter: verblijfplaats locatie A
28 juni 2022	3:22-5:22	12	droog	onbewolkt	0-1	vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats locatie A
14 juli 2022	21:54-23:54	18	droog	onbewolkt	0	vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats locatie A
23 augustus 2022	23:00-1:00	20	droog	halfbewolkt	0-1	vleermuizen: paar- en winterverblijf/zwermpplaats locatie A
12 september 2022	00:00-2:00	16	droog	bewolkt	0-1	vleermuizen: paar- en winterverblijf/zwermpplaats locatie B
22 september 2022	00:00-2:00	12	droog	bewolkt	0-1	vleermuizen: paar- en winterverblijf/zwermpplaats locatie A en B
24 januari 2023	19:30-23:30	0	droog	bewolkt	0	'vorstzwerm'-onderzoek locatie A en B
7 februari 2023	20:00-22:30	-3	droog	onbewolkt	0	'vorstzwerm'-onderzoek locatie A en B
16 mei 2023	21:30-23:30	8	droog	halfbewolkt	1	vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats locatie B
6 juni 2023	22:00-0:00	20	droog	onbewolkt	0-1	vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats locatie B
7 juni 2023	3:30-5:30	14	droog	onbewolkt	0-1	vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats locatie B

Resultaten

Vleermuizen

2022

Tijdens de drie onderzoeksrondes in de zomer- en kraamperiode zijn op vier locaties gewone dwergvleermuizen waargenomen die interactie vertoonde met de bebouwing en daarbij op één plaats invlogen (afbeelding 3 en 4). Tijdens de eerste ronde op 9 juni werden kort na het uitvliegmoment gedurende circa 20 minuten gelijktijdig 10 zwermdende gewone dwergvleermuizen op het schoolplein waargenomen. Verder waren de waarnemingen gedurende de verschillende rondes vergelijkbaar. Op de groene binnenplaats aan de noordzijde van het plangebied waren gedurende het overgrote deel van de avond gelijktijdig 5-6 gewone dwergvleermuizen en enkele laatvliegers aan het foerageren. Daarnaast waren op verschillende plaatsen rondom de bebouwing individuele gewone dwergvleermuizen en laatvliegers aanwezig die foerageerden onder en langs de aanwezige boomstructuren.

Tijdens de eerste najaarsronde op 23 augustus werden op locatie A met tussenposen 2 gewone dwergvleermuizen en later op de avond gelijktijdig 6 zwermdende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de zuidzijde van de bebouwing. De dieren hadden gerichte interactie met de bebouwing waarbij ze continu verschillende plaatsen aantakten (onder en boven raamkozijnen en in de hoek van de aanwezige muren) en 'vastplakten' (afbeelding 4). Dit zijn indicaties voor de aanwezigheid van een massawinterverblijf. Rondom de bebouwing en met name op de groene binnenplaats waren gemiddeld 4-6 dieren gelijktijdig aan het foerageren en vertoonde tevens sociaal gedrag. Mogelijk dat dit niet altijd dezelfde individuen betroffen. Tijdens de tweede ronde werden, uitgezonderd een enkele foeragerende gewone

dwergvleermuis, nauwelijks gelijkwaardige waarnemingen vastgesteld. Mogelijk dat deze beperkte waarnemingen werden veroorzaakt door de recente weersomslag. Er is tijdens de najaarsronden op locatie A één waarneming gedaan van een invliegende gewone dwergvleermuis (afbeelding 3 en 4) en naast het waargenomen zwermgedrag wel diverse dieren die rondom de bebouwing en het groen sociaal gedrag vertoonde.

Afbeelding 3. Samenvatting onderzoeksresultaten nader onderzoek vleermuizen 2022 locatie A, Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard.

Afbeelding 4. Waarnemingen vleermuisonderzoek locatie A, Kennedysingel – Swentiboldstraat te Sittard. **Boven:** Zwermlocatie met ‘aantik’ plaatsen najaar 2022 met ‘still’ van 5 zwermende gewone dwergvleermuizen. **Onder:** Invlieglocaties tijdens paar- en zomerperiode met ‘stills’ van inkruipende gewone dwergvleermuizen.

Tijdens het najaarsonderzoek op locatie B zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen en ontbraken tevens dieren die specifieke interactie vertoonde met de te slopen bebouwing. Wel zijn tijdens de eerste ronde op 12 september minimaal 10 gewone dwergvleermuizen gelijktijdig waargenomen die gedurende een langere tijd foerageerde en zwermgedrag vertoonde inclusief sociale geluiden op het braakliggende terrein aan de noordzijde van de bebouwing op locatie B (afbeelding 5). Dit beeld is niet waargenomen op 22 september, mogelijk door het recente weersomslag ondanks dat de weerscondities voldoende waren om een betrouwbaar onderzoek te doen (zie Vleermuisprotocol). Het zwermgedrag draagt bij aan het beeld dat de gebouwen in de omgeving (waaronder locatie A) een belangrijk rol vervullen voor vleermuizen in het najaar en de winterperiode.

Afbeelding 5. Onderzoeksresultaten 12 september 2022 locatie B, Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard.

2023

Het 'vorstzwerm' onderzoek eind januari en begin februari heeft helaas geen bruikbare gegevens opgeleverd ten aanzien van de massawinterverblijfplaats in de bebouwing op locatie A. Tijdens beide rondes zijn geen of slechts enkele passerende dieren waargenomen. Wat de reden is van het beperkt aantal waarnemingen kan niet worden verklaard echter veranderd dat niets aan de interpretatie van de zwermende dieren in het najaar van 2022.

Tijdens de drie onderzoeksrondes in de zomer- en kraamperiode zijn op vier locaties ter plaatse van locatie B gewone dwergvleermuizen waargenomen die ter plaatse uitvlogen en op één locatie betrof dit een ruige dwergvleermuis (afbeelding 6 en 7). Tijdens de eerste ronde op 16 mei werd om 21:42 en 21:46 een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen en om 21:55 een uitvliegende ruige dwergvleermuis. Na het uitvliegen waren deze individuen zo'n 20 minuten aan het jagen nabij en onder de aanwezige bomen. Verder werden aan weerszijden van de bebouwing zo nu en dan voorbijvliegende individuen van gewone dwergvleermuis waargenomen.

De tweede avondronde op 6 juni leverde om 22:13 een uitvliëgend gewone dwergvleermuis op aan de westzijde van de bebouwing en twee minuten later vloog een gewone dwergvleermuis eveneens aan de westzijde uit waar de vorige ronde ook al een verblijfplaats was vastgesteld. Om 22:17 volgde die avond nogmaals een uitvliegende gewone dwergvleermuis halverwege de zuidzijde links van de aanwezige boom en om 22:20 het laatste uitvliegende individu op de zuid/west-hoek van het gebouw. Er wordt door de aanwezige dieren onder bomen gejaagd in het noorden van geheel west naar oost.

Vanaf 22:19 werden circa 14 laatvliegers om de 30 seconden tot 2 minuten waargenomen vanuit het noorden (al eerder gesloopt gebouw) via de bomen naar het zuiden waarna ze gedurende 10 minuten onder de bomen bleven foerageren voor. Tevens kwamen af en toe kwamen ook gewone dwergvleermuizen onder de bomen jagen (circa 6 stuks) en een enkele ruige dwergvleermuis.

Afbeelding 6. Onderzoekresultaten zomer 2023 locatie B, Pr. Kennedysingel - Swentiboldstraat te Sittard.

Afbeelding 7. Waargenomen uitvliegplaatsen gewone- en ruige dwergvleermuis tijdens vleermuisonderzoek locatie B, Kennedysingel – Swentiboldstraat te Sittard, 2023.

Conclusie vleermuizenonderzoek

Samenvattend kan worden gesteld dat op basis van de interpretatie van de veldwaarnemingen tijdens het steekproefsgewijze nader onderzoek aan de bebouwing op locatie A sprake is van de aanwezigheid van een:

- (massa)winterverblijf voor gewone dwergvleermuis waarbij dient te worden uitgegaan van minimaal 50-100 exemplaren. Gedurende het najaar komen afzonderlijke individuen en of groepjes bijeen, op zoek naar een geschikt winterverblijf. De 2 rondes in het najaar zijn dan ook een steekproef waarbij er vanuit dient te worden gegaan dat de aantallen significant hoger zullen zijn dan de aantallen die zijn waargenomen tijdens het onderzoek;
- zomerverblijf voor één tot enkele gewone dwergvleermuizen op minimaal 4 verschillende plaatsen binnen de bebouwing;
- paarverblijf voor één tot enkele gewone dwergvleermuizen op meerdere verschillende plaatsen binnen de bebouwing.

Het aanwezige groen op locatie A dient doet als:

- essentieel foerageergebied voor ter plaatse aanwezige gewone dwergvleermuizen.

Door de sloop en herinrichting van het plangebied zullen bovenstaande functie verdwijnen. Het direct of indirect verstoren, beschadigen of vernietigen van een vaste rust- of voortplantingsplaats van vleermuizen is strijdig met artikel 3.5 van de Wnb. Maatregelen dienen te worden getroffen om de betreffende functie te allen tijde te behouden. In onderhavig geval betekent dit dat er zowel tijdelijk als in de eindsituatie verblijfsvoorzieningen en een functionele groeninrichting dienen te worden opgenomen in het ontwerp.

Op basis van de interpretatie van de veldwaarnemingen tijdens het steekproefsgewijze nader onderzoek aan de bebouwing op locatie B is sprake van aanwezigheid van een:

- zomerverblijf voor één tot enkele gewone dwergvleermuizen op 4 verschillende plaatsen binnen de bebouwing;
- zomerverblijf voor één ruige dwergvleermuis binnen de bebouwing;

Het aanwezige groen op locatie B:

- vervult naar alle verwachting een ondersteunende rol in de najaars- en winterverblijffunctie van de bebouwing in de omgeving (waaronder locatie A)
- ondanks de aanwezigheid van vleermuisactiviteit wordt er vanuit gegaan dat er sprake is van aanwezigheid van niet-essentieel foerageergebied voor ter plaatse aanwezige gewone dwergvleermuizen en laatvlieger en een niet-essentiële vliegroute voor laatvlieger. Dit niet-essentiële karakter is gebaseerd op de aanwezigheid van diverse alternatieven in de directe omgeving. Wel wordt geadviseerd om een functionele 'groene' omgeving integraal te ontwerpen met de realisatie van kunstmatige verblijfplaatsen die ter mitigatie en compensatie dienen te worden gerealiseerd.

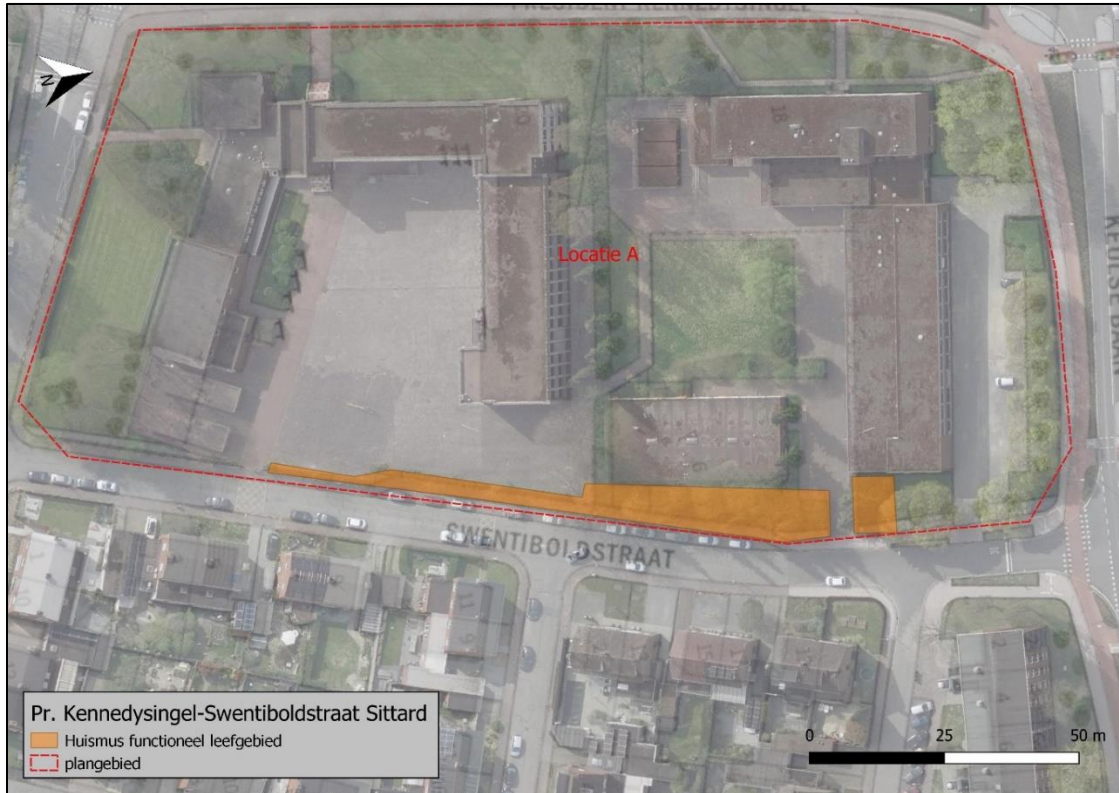
Steenmarter

Tijdens de inpassende inspectie van Locatie A zijn geen sporen (uitwerpselen en prooiresten) van steenmarter binnen de bebouwing aangetroffen. Echter kon in het kader van veiligheid (op het moment van onderzoek waren meerdere krakers aanwezig) niet het gehele pand worden onderzocht. Het pand is voor steenmarter op diverse plaatsen toegankelijk en geschikt om in te verblijven. Doordat buiten de bebouwing op enkele plaatsen binnen het plangebied wel uitwerpselen van marterachtigen zijn aangetroffen en de soort op basis van verspreidingsgegevens ook in de omgeving is waargenomen, dient er van te worden uitgegaan dat er zich een vaste rust- of voortplantingsplaats van steenmarter binnen het plangebied bevindt. Door de sloop van de bebouwing zal een aanwezige verblijfplaats worden vernietigd wat een overtreding betekent van artikel 3.10 van de Wnb. De Provincie Limburg hanteert voor steenmarter echter een gedeeltelijk vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Dit betekent dat het verwijderen van de verblijfplaats in de periode 15 augustus tot 1 april niet ontheffingsplichtig is en alleen voor de periode daarbuiten wel een ontheffing benodigd is bij het verwijderen van een potentiële verblijfplaats.

Jaarrond beschermde nesten: huismus

Tijdens de ochtendronde op 28 juni zijn circa 8-10 roepende huismussen waargenomen in de dichte groenstrook aan de oostzijde van het plangebied (afbeelding 8). De dieren hebben hun nesten naar verwachting onder de pannendaken van de aangrenzende woningen aan de Swentiboldstraat. In de quickscan (Coenen, 2021) wordt hier geen melding van gemaakt. Groen, als rustplaats is van groot belang voor de functionaliteit van de nestplaats van huismus. Aangezien het hier om een relatief groot aantal dieren gaat mag worden gesteld dat bij het verwijderen van de groenstrook sprake is van aantasting van het functioneel leefgebied van huismus. (In)directe verstoring, beschadigen of vernietigen van een jaarrond

beschermde nestlocatie resulteert in een overtreding van artikel 3.1 van de Wnb. Maatregelen dienen te worden getroffen om de functie van de in de omgeving aanwezige nestlocaties te allen tijde te behouden. In dit geval betekent dit dat functie van de groenstrook tijdens en na de ontwikkeling van het plangebied behouden dient te blijven en als zodanig terug dient te komen in het groenontwerp. Wanneer de functie op deze wijze geborgd is, is een Wnb ontheffing niet noodzakelijk.

Afbeelding 8. Te behouden functioneel leefgebied van huisumus binnen het plangebied Kennedysingel – Swentiboldstraat te Sittard.

Vervolgstappen

In het kader van de ontwikkeling van het plangebied Kennedysingel-Swentiboldstraat te Sittard is sprake van raakvlakken met enkele conform de Wnb strikt beschermde soorten. Per soort zal worden toegelicht wat de zekere en mogelijke vervolgstappen betekent.

Gewone- en ruige dwergvleermuis

Om de functies van de verschillende verblijfplaatsen van de gewone- en ruige dwergvleermuis in de bebouwing te allen tijde te garanderen, dienen maatregelen te worden getroffen in zowel de tijdelijke als eindsituatie. Deze maatregelen dienen te worden vastgelegd in een activiteitenplan en middels een ontheffingsaanvraag ter beoordeling te worden voorgelegd bij het bevoegd gezag (BG) de Provincie Limburg.

In onderhavig geval betekent dit dat er zowel tijdelijk als in de eindsituatie een complex aan verblijfsvoorzieningen en een functionele groeninrichting dient te worden opgenomen in het ontwerp of een functioneel alternatief in de omgeving. Gezien de aanwezigheid van een massawinterfunctie is dit een serieuze opgave waarbij de maximale ruimte dient te worden gezocht in het ontwerp van de nieuwbouw en de inrichting van de buitenruimte.

Huisumus

Geadviseerd wordt om het functionele groen voor huisumus te allen tijde te handhaven om een ontheffingstraject te voorkomen. Dit gezien het onhaalbaar is om een functionele leefomgeving voor huisumus tijdelijk lokaal of elders te realiseren.

Steenmarter

Afhankelijk van de voorgenomen sloop van de bebouwing is wel (sloop in de periode 1 april tot 15 augustus) of geen (sloop in de periode 15 augustus tot 1 april) ontheffing noodzakelijk.